

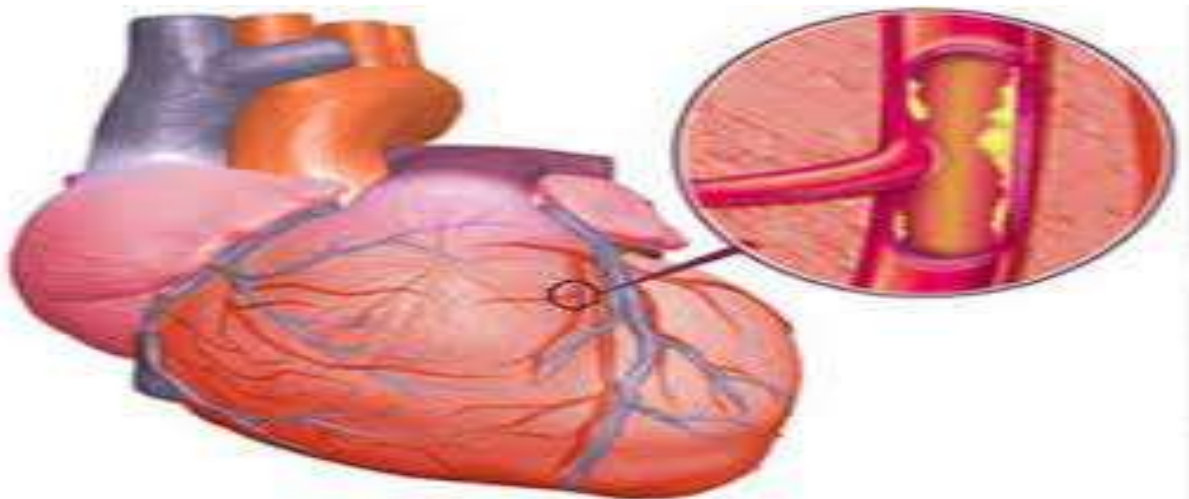
YURAKNING ISHEMIK KASALLIKLARIDA BEMORLAR PARVARISHI

Xojiyev Azimjon Axmedovich

*Xo'jaobod Abu Ali ibn Sino nomidagi jamoat salomatligi texnikumi
Ichki kasalliklar fani o'qituvchisi.*

Yurakning ishemik kasalligi — yurak-tomir sistemasining keng tarqalgan kasalligi; miokard ishemiyasi va koronar qon aylanishining buzilishi bilan kechadi. Yurakning ishemik kasalligik.ga, asosan, koronar (toj) tomir arteriyalari aterosklerozi natijasida yurak muskullarida qon aylanishining yetishmay qolishi va shu tufayli yurakning qonga yolchimasligi sabab bo'ladi. Yurakning ishemik kasalligik.ga stenogkardiya (dastlabki, muqim, nomuqim), miokard infarkti, infarktdan keyingi kardioskleroz, aritmik tur va yurak yetishmovchiligi kiradi. Yurakning ishemik kasalligik. muntazam rivojlanib boruvchi og'ir yurak xastaligi hisoblanadi. Yosh ulg'aygan sari kasallik uchrashi ko'payadi.

Yurakning ishemik kasalligi klinik jihatdan bir xilda kechmay, dam zo'rayib, dam bosilib turadi. Ko'pincha Yurakning ishemik kasalligi zimdan kechib, bemor o'zining shunday xavfli kasallikka chalinganini bilmay, shifokorga murojaat qilmay yuradi. Odatda, Yurakning ishemik kasalligik.ning dastlabki klinik belgilaridan biri — zo'riqish stenokardiyasi xuruji bo'lib, jismoniy ish bajarilganda ro'y beradi. Keyinchalik kasallik uzoq davom etishi, hatto yillab cho'zilishi mumkin. Ko'pincha

zo‘riqish stenokardiyasiga birmuncha vaqtdan keyin tinch holatda ham kuzatiladigan tinch holat stenokardiyasi hurujlari qo‘shilishi mumkin.

Yurakning ishemik kasalligining kelib chiqishi va rivojlanishiga kishilarning yoshi, kasallikka irsiy moyillik, gipertoniya kasalligi, qandli diabet, semirib ketish, ichkilikka ruju qilish, kashandalik, kam harakat (gipodinamiya), jismoniy hamda ruhiy zo‘riqish va boshqalar sabab bo‘ladi. Kashandalar o‘rtasida Yurakning ishemik kasalligik.ning nisbatan ko‘p uchrashi kuzatilgan.

Yurakning ishemik kasalligining rivojlanishida, ayniqsa, xolesterinning roli katta. Qonda xolesterin miqdorining oshib ketishi aterosklerozga sabab bo‘ladi va bu Yurakning ishemik kasalligik. rivojlanish xavfini oshiradi.

Yurakning ishemik kasalligining xavfli omilini bartaraf etsa bo‘ladigan va bartaraf etib bo‘lmaydigan xillari bor. Mas, ko‘krak qisishi (stenokardiya), miokard infarkti, insultni bartaraf etib bo‘lmaydi; agar odam bu kasalliklar bilan bir marta og‘rib o‘tgan bo‘lsa, Yurakning ishemik kasalligik. rivojlanish xavfi ko‘proq bo‘ladi.

Yurakning ishemik kasalligi ning dastlabki bosqichi stenokardiya bo‘lsa, miokard infarkti uning eng og‘ir shaklidir. Stenokardiya bilan bemor uzoq vaqt yashashi mumkin, ammo dastlabki davrida (birinchi uch kun) 20—30% bemorda miokard infarkti kuzatiladi. Miokard infarktining klinik belgilari, odatda, stenokardiya belgilariga o‘xshash bo‘lib, faqat og‘riq uzoqroq va kuchliroq davom etadi. Bunda dastlabki soatlardayoq o‘lim ro‘y berishi yoki keyinchalik ham jiddiy asoratlar kuzatilishi mumkin. Infarktdan keyingi kardioskleroz, yurak aritmiyasi, yurak yetishmovchiligi aslida Yurakning ishemik kasalligik. ning asoratlari bo‘lib, yuraktomir sistemasi kasalliklaridan bo‘ladigan nogironlik va o‘limning asosiy sabablaridir. Yurakning ishemik kasalligik. ga gumon qilinganda darhol bemorni kasalxonaga yotqizish zarur. Kasallikning klinik belgilari (kasallik tarixi, bemor shikoyatlari, perkussiya, auskultatsiya, umumiy ko‘ruv), elektrokardiografiya, yurak muskullariga xos fermentlar va struktura elementlari (kreatinin fosfokinaza izofermentlari, miogloblin va boshqalar) hamda qon tahlili, exokardiografiya va boshqalar tekshiruv natijalariga qarab diagnoz qo‘yiladi.

Yurakning ishemik kasalligi ni davolash terapevtik va jarrohlik usulida olib boriladi. Yurakning ishemik kasalligik. da parhezga rioya qilish muhim ahamiyatga ega. Ovqatning umumiy miqdori va kaloriyasini cheklab, vaznni me‘yorida saqlashga harakat qilish, badan tarbiya bilan shug‘ullanish, mehnat va dam olishni uyg‘unlashtirish, vrach ko‘rsatmalariga bekamu ko‘st amal qilish lozim. Chekishni tashlash shart. Yurakning ishemik kasalligik. ning oldini olish uchun gipertoniya kasalligi, qandli diabet va boshqalarni davolash zarur.

Yurakning ishemik kasalligi bilan og‘rigan bemorlar kardiolog shifokor nazoratida bo‘lishlari kerak. Yurak ishemik kasalligi nima va uning sabablari

Yurakning ishemik kasalligi juda keng tarqalgan kasallik bo'lib, dunyo aholisining katta qismiga ta'sir qiladi va yurak qon va kislorod bilan etarli darajada ta'minlanmagan barcha holatlarda yuzaga keladi.

Ishemik yurak kasalligining eng ko'p uchraydigan sababi aniq (to'satdan yoki asta-sekin) koronar arteriyalarning, yurakni oziqlantiradigan tomirlarning tiqilib qolishi.

Ko'pgina hollarda koronar arteriyalarning obstruksiyasi ateroskleroz tufayli yuzaga keladi, bu odatiy holat bo'lib, koronar arteriyalar devorlarida yuqori xolesterin miqdori bo'lgan blyashka mavjudligi tomir lümeninin torayishiga olib keladi, bu esa qon oqimining pasayishiga olib keladi. yurak.

Obstruksiya asta-sekin, oylar yoki yillar davomida rivojlansa, angina pektoris deb ataladigan surunkali holat paydo bo'ladi.

Ishemik yurak kasalligining belgilari

Eng tez-tez uchraydigan va tipik alomat [angina pektoris](#) ko'krak og'rig'i bo'lib, u zulum sifatida namoyon bo'ladi va nurlanishi mumkin [bo'yin](#), chap yoki o'ng qo'l.

Og'riqning o'ziga xos xususiyati shundaki, u odatda zo'riqish paytida yoki hissiyot natijasida paydo bo'ladi: bu holatlarda yurak ko'proq energiya ta'minotini talab qiladi, agar koronar arteriyalar tiqilib qolsa, bu holat bajarilmaydi.

Odatda yurak xuruji bo'lsa, boshqa tomondan, ko'krak og'rig'i to'satdan paydo bo'ladi va zo'riqish bilan bog'liq emas.

Ishemik yurak kasalligi diagnostikasi bir qator instrumental tekshiruvlar orqali amalga oshiriladi, masalan:

- **elektrokardiogramma**
- **stress testi;**
- **stress aks-sadosi;**
- **miyokard sintigrafiyasi;**
- **magnit-rezonans stress testi.**

Bularning barchasi koronar arteriyalarning sog'lig'i holatini bilvosita ko'rish imkonini beruvchi diagnostika imkoniyatlaridir.

Koronar arteriyalarni to'g'ridan-to'g'ri baholash mumkin bo'lgan boshqa usullar ham mavjud: birinchisi - ANGIO-CT, invaziv bo'lmagan tekshiruv, bu kalsifikatsiya yoki aterosklerotik plaklardan ikkilamchi koronar tomirlarning torayishi mavjudligini baholashga imkon beradi; ikkinchisi - koronarografiya, invaziv tekshiruv bo'lib, u orqali koronar arteriyalarni to'g'ridan-to'g'ri ko'rish mumkin bo'lgan har qanday torayish va to'siqlarni ko'rish mumkin.

Yurak ishemik kasalliklarini davolashning zamonaviy usullari

Yurak ishemik kasalligi (KKD) yurak tomirlari ishida patologiyalar paydo bo'lishi tufayli yurakka kislorodning etarli darajada ta'minlanmaganligi tufayli yuzaga keladi.

U ikki shaklda uchraydi: o'tkir va surunkali.

Ishemiya - bu to'satdan paydo bo'lishi uchun xavfli kasallik. Koronar arteriya kasalligini davolash sternum orqasidagi og'riq hatto dam olishda ham sezilarli bo'lganda boshlanadi va yurak mushaklarining kislorod ochligi juda muhimdir. IHD sabablari orasida: koronar arteriyalarning aterosklerozi, yog 'va xolesterin plitalari sonining faol ko'payishi tufayli ularning lümeninin torayishi, diabetes mellitus, yuqori xolesterin. O'tkir shakllarda koronar arteriya kasalligini zudlik bilan jarrohlik davolash talab etiladi - yurak xuruji va har qanday yirik arteriyaning to'liq bloklanishi tufayli yurak to'xtashi. Quyidagi xususiyatlarga ega odamlar xavf toifasiga kiradi:

Chekish, spirtli ichimliklarni suiiste'mol qilish.

Ortiqcha vazn.

Qandli diabet.

Ortiqcha xolesterin.

Jismoniy harakatsizlik.

Noto'g'ri ovqatlanish.

Kasallik turli shakllarda bo'lishi mumkin:

Aseptomatik. Bemor ko'pincha stressni boshdan kechirgan yoki og'ir jismoniy mehnat bilan shug'ullanganidan keyin boshdan kechiradigan engil noqulaylikka e'tibor

bermaydi. Vaqt o'tishi bilan u yanada aniq xarakterga ega bo'lib, rivojlanadi va rivojlanadi.

Yurak xuruji. Koronar arteriya kasalligining o'tkir turi, yurak mushaklarining bir qismining o'limi, qon pıhtısının tomirdan ajralishi va uning lümenini yanada tiqilib qolishi natijasida yuzaga keladi.

To'satdan yurak o'limi. Bu yurakka qon oqimining intensivligining keskin pasayishi tufayli yuzaga keladi.

O'limga olib kelishi mumkin bo'lgan oqibatlariga qaramay, o'z vaqtida va tizimli davolash bilan koronar arteriya kasalligi tashxisi hayot sifatini tiklash uchun yaxshi prognozlarga ega.

Adabiyotlar

1. Ziyayeva M.F. Xodjasheva M.D. “Kattalarda hamshiralik parvarishi” 1-qism, “Voriz-nashriyot” Toshkent 2014yil.
2. Haydarov G'.O. “Ichki kasalliklar” Toshkent, “Abu Ali ibn Sino” nashriyoti, 2002 yil.
3. Kalonova I.M. “Kattalarda hamshiralik parvarishi amaliyoti” o'quv - uslubiy qo'llanma, Samarkand, 2008yil.
4. O'zbekiston Respublikasi Sog'liqni Saqlash Vazirligining amaldagi buyruqlari

Internet saytlari:

1. www.med.uz.
2. www.minzdrav.uz.
3. www.medbook.ru
4. www.medicum.ru
5. www.ziyonet.uz;